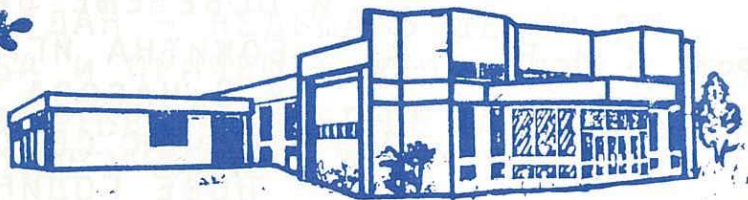

СВЕТОСАВНИК

СЛОБОДНЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕНОШКОЛСКЕ ОПШТИНЕ „СВ. САВА“

230 Station St., CARLTON NORTH, VIC., 3054

ОВЕ ГОДИНЕ БАДЊЕ ВЕЧЕ ЋЕМО ДОЧЕКАТИ
КОД НОВОГ ДОМА У ГРИНЗБАРИ.

ВЕЧЕРЊЕ И ОСВЕЋЕЊЕ БАДЊАКА БИЋЕ У 7.УВЕЧЕ

НЕМА ДАНА БЕЗ ОЧНОГА ВИДА
НИТИ ПРАВЕ СЛАВЕ БЕЗ БОЖИЋА!

БОЖИЋ - СВЕТА ЛИТУРГИЈА У КАЛТОНУ

НА БОЖИЋ УВЕЧЕ ИГРАНКА У НОВОМ ДОМУ

РАСПОРЕД ЗАБАВА И ПРОСЛАВА
У СВЕТОСАВСКОМ ДОМУ

ПОНЕДЕЉАК 31.12. - ДОЧЕК КАЛЕНДАРСКЕ
НОВЕ 1991. ГОДИНЕ

НЕДЕЉА 6.1. - БАДЊЕ ВЕЧЕ У 7. САТИ
И ОСВЕЋЕЊЕ БАДЊАКА

Б О Ж И Ћ 7.1. - БОЖИЋНА ИГРАНКА
У 8. ЧАСОВА УВЕЧЕ

НЕДЕЉА 13.1.1991 - ДОЧЕК СРПСКЕ
НОВЕ ГОДИНЕ

СУБОТА 2. ФЕБРУАР - СВЕТОСАВСКА АКАДЕ-
МИЈА У 8. УВЕЧЕ

НЕДЕЉА 3. ФЕБРУАР - ЦРКВЕНА СЛАВА
У 10. САТИ ИЗЈУТРА

ДОБРО ДОШЛИ!

*Мир Божеји
Христос се роди!*

СРЕЋНЕ БОЖИЋНЕ ПРАЗНИКЕ

И

БЛАГОСЛОВЕНУ НАСТУПАЈУЋУ ГОДИНУ

О БОЖИЋУ 1991.

ЖЕЛИ ВАМ:

о. Драгомир

РАСПОРЕД БОГОСЛУЖЕЊА

СВЕТИ НИКОЛА - СРЕДА 19. ДЕЦЕМБРА
 СЛУЖБА У 9. САТИ И
 РЕЗАЊЕ СЛАВСКИХ КОЛАЧА

БАДЊИ ДАН - НЕДЕЉА 6. ДЕЦЕМБРА
 СЛУЖБА И ПРИЧЕШЋЕ У 10. САТИ У ЦРКВИ
 ВЕЧЕРЊЕ И ОСВЕЋЕЊЕ БАДЊАКА
 БИЋЕ У 7. УВЕЧЕ У ГРИНЗБАРИ

БОЖИЋ - СВЕТА ЛИТУРГИЈА У КАЛТОНУ

СВЕТИ СТЕФАН - СРЕДА 9. ЈАНУАР
 СЛУЖБА У 9. САТИ И
 РЕЗАЊЕ СЛАВСКИХ КОЛАЧА
 НЕДЕЉА 13. ЈАНУАР-ОДАНИЈЕ РОЖДЕСТВА
 СВЕТА ЛИТУРГИЈА У 10. САТИ

ОБРЕЗАЊЕ ГОСПОДЊЕ И СВЕТИ ВАСИЛИЈЕ
 ПОНЕДЕЉАК 14. ЈАНУАРА - СЛУЖБА У 10

КРСТОВДАН - ПЕТАК 18. ЈАНУАРА (ПОСТ)
 СВЕТА ЛИТУРГИЈА
 И ОСВЕЋЕЊЕ ВОДЕ У 10. САТИ

БОГОЈАВЉЕЊЕ - СУБОТА 19.1. - НЕМА СЛУЖБЕ

СВЕТИ ЈОВАН - НЕДЕЉА 20. ЈАНУАР
 - СЛУЖБА У 10. ЗАТИМ РЕЗАЊЕ КОЛАЧА
 НЕДЕЉА 27. ЈАНУАР - СВЕТИ САВА
 - НЕМА СЛУЖБЕ СЛАВА МАНАСТИРСКА

ЦРКВЕНА СЛАВА - НЕДЕЉА 3. ФЕБРУАРА
 У НОВОМ ДОМУ - ГРИНЗБАРА

СРПСКИ ОБИЧАЈИ О БОЖИЋУ

БОЖИЋНИ РУЧАК. — Божићни ручак је обично најсвечанији и најбогатији ручак у току целе године, иако се састоји углавном од печења и купуса. И највећа сиротиња за тај дан се постара да јој трпеза колико-толико буде богата.

Када дође време ручку, сви укућани поседају око стола и на знак домаћина устају. Домаћин пали свећу, окади укућане и кућу тамјаном, па он или неки ђак очита молитву. После молитве укућани се мирбожају, тј. изљубе се међусобно говорећи: „Мир божији међу нама, Христос се роди“.

После молитве и мирбожања домаћин и полажајник окрећу и леме божићни колач, на исти начин као што се ломи и славски. При томе пазе да ни једно парче не отпадне од колача — да у кући не би било деобе или смрти.

Када се заврши ломљење божићнег колача, сви заједно прихватају се чеснице, окрећу је три пута у круг с лева на десно и на знак домаћина леме је. Комад чеснице се одваја за евентуално одсутне чланове домаћинства, комад за путника — намерника, комад за полажајника — ако није присутан или ако га није било, а остало укућани поједу уз ручак. У неким крајевима половину чеснице одвоје и поједу на Мали Божић — Нову годину.

Када се печеница скине са ражња и стави на сто, домаћин јој одсече главу и десну плећку и то се чува до Малог Божића. За време ручка домаћин са чашом вина неколико пута наздравља својим укућанима, а ови му одговарају на здравицу.

Божићни ручак као и бадњачка вечера поставља се негде на цаку, покровцу, пешкиру или чаршаву. За време божићнег ручка неки пију **врућу ракију** — варенику, а неки је не пију, јер се верује да ће онај ко на Божић пије врућу ракију боловати од врућице — грознице.

Обичај је да се првог дана Божића цела породица и ближи сродници окупе, ако не за божићни ручак а оно после подне или увече, те тако заједнички прославе овај празник.

После божићнег ручка јело се не склања са трпезе, већ се покупе прљави судови и прибор, а трпеза са преосталим јелом прекрије се чаршавом и тако сачека вечеру.

Други дан неки зову Божји дан. Тога дана неки иду у госте или их примају.

Првог и другог дана Божића не чисте се ни кућа, ни штала, већ се то ради тек трећи дан.

БАДЊЕ ВЕЧЕ ЋЕМО ДОЧЕКАТИ
КОД НОВОГ ДОМА
У ГРИНЗБАРИ.

ВЕЧЕРЊЕ И ОСВЕЋЕЊЕ БАДЊАКА
БИЋЕ У 7.УВЕЧЕ

ПОСЛЕ ОСВЕЋЕЊА БАДЊАКА И ДЕОБЕ
НАСТАВИЋЕ СЕ СА ИГРАНКОМ ЗА
СТАРЕ И МЛАДЕ УЗ СИБИНОВУ МУЗИКУ

СРЕЋНО БАДЊЕ ВЕЧЕ

ДОМ СВЕТОГ САВЕ
212 DIAMOND CREEK RD. GREENSBOROUGH

БОЖИЋ -

СВЕТА ЛИТУРГИЈА У КАЛТОНУ
230 Station St., CARLTON NORTH

СВЕТА ЛИТУРГИЈА ПОЧИЊЕ У 10.

УВЕЧЕ:

БОЖИЋНО ВЕСЕЉЕ И ИГРАНКА
У НОВОМ ДОМУ - ГРИНЗБАРА
СВИРА СИБИНОВ ОРКЕСТАР
УЛАЗ ЗА СВЕ БЕСПЛАТАН!

МИР БОЖЈИ - ХРИСТОС СЕ РОДИ!

ПОМОЗИТЕ ИЗГРАДЊУ ЦРКВЕНИХ ОБЈЕКТА

ДУЧИЋ О СВ. САВИ

Једног јутра пошао сам за пустињу Јудејску. Путем сам мислио да је мој српски народ, по својој изградњи духа и идеала, највећи хришћанин међу народима. Пре свега, он је највећма од свих обожавао херојство и мучеништво, један идеал грчки, а други идеал аријски, а обоје оличено у Христу. Он је ово двоје и опевао са подједнаким заносом и дивљењем у своја два епоса. Његови краљеви и цареви су у европској историји међу онима који су највише сазидали хришћанских задужбина. Две хиљаде, што данас сачуваних цркава, што храмова, у развалинама, налази се на српском тлу тако дубоко оданом Христу! Двадесет хиљада фрески — дела немањићских сјајних сликара, налази се и данас очувано по српским богомољама наше старе царевине и старог господства. . . Где нешто слично постоји око нас, источно или западно.

Немањићи су потрошили све своје »куле гроша и дуката« да узвисе име Господње, и да украсе славу хероја, и да узнесу мученика са Голготе. Српски Свети Сава, велики печат наше историје, јесте, по чистоти и непорочности његове личности, и по лепоти и обимности мисије, и по државничкој продорности и остварењу, једна од највећих фигура дванаестог века, богатог у мистичима, века светог Бонавентуре и Дантеа. Зато сам, мислећи на Христа, мислио често овуда и на овог Његовог српског изванредног светитеља. Он ме је пратио целим путем. . . Све што данас овде блиста на сунцу вечности, огледало се у његовим плавим немањићским очима, очима тог нашег мудраца и писца, политичара и светитеља, без којег вероватно наша херојска нација или не би данас уопште постојала, или бар не са њеним данашњим овако изразитим одликама.

Ни један народ није имао заслужнијег човена. А потпуније, отменије, чистије и поносније личности мислиоца, и мистика, не налазим нигде другде. Зато, омађијан његовим споменом, нисам се овод одвајао од његове личности као изванредног светитеља Христовог. . .

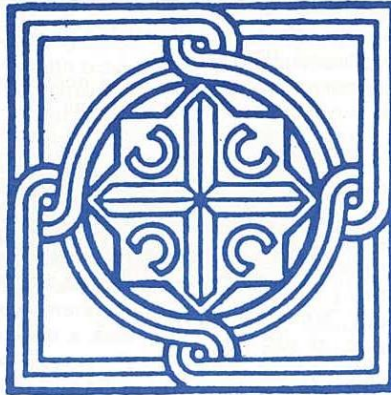

ЗА СВЕ ВЕРСКЕ ПОТРЕБЕ
ОБРАТИТЕ СЕ СВОМЕ СВЕШТЕНИКУ
О. ДРАГОМИРУ ШИПОВЦУ: 366 8390

ПОЗИВНИЦА
ЗА ДОЧЕК
СРПСКЕ НОВЕ ГОДИНЕ

КОД НОВОГ ДОМА У ГРИНЗБАРИ.

У НЕДЕЉУ ВЕЧЕ 13. 1. 1991

УЛАЗНИЦЕ ЗА ДОЧЕК СРПСКЕ НОВЕ ГОДИНЕ СУ ВЕЋ
У ПРОДАЈИ И МОГУ СЕ КУПИТИ КОД ЦРКВЕ СВЕТОГ
САВЕ СВАКЕ НЕДЕЉЕ, КАО И ЗА БОЖИЋНИ ПРАЗНИК
ИЛИ ПЕТКОМ ВЕЧЕ У ДОМУ У ГРИНЗБАРИ

ПРЕПОРУЧУЈЕМО ВАМ ДА РАНИЈЕ РЕЗЕРВИШЕТЕ ВАШ
АСТАЛ, ДА БИ БИЛИ СИГУРНИ ДА ИМАТЕ МЕСТО ЗА
ДОЧЕК СРПСКЕ НОВЕ ГОДИНЕ У ДРУШТВУ ПРИЈАТЕЉА

ЗА РЕЗЕРВАЦИЈУ НАЗОВИТЕ :

УЛАЗ:	МИЋО КУЛИНЧЕВИЋ	359 6408
За одрасле \$ 12.	РАДЕ ВУЈИЋ-----	435 8643
Пензионере \$ 6.	О.ДРАГОМИР ----	366 8390
Деца до 14. година бесплатно		

ЗА СВАКИ АСТАЛ **ДОБРО ДОШЛИ!**
ПОКЛОН: ФЛАША ШАМПАЊЦА!

СВЕТИ САВА И БОГАТИ ГАВАН

Путујући Свети Сава по свету прерушен као просјак, дође пред дворе богатого Гавана, који је имао силно благо. Гаван је баш тада стригао овце и скупљао вуну са слугама. Чим Гаван угледа просјака, сакрије се у вуну, а слугама заповеди, ако просјак заиште вуне, да кажу, да ту није господар и да му они, као млађи, не смију ни длаке дати. Знајући Свети Сава шта је Гаван учинио, прекрсти штапом преко њега и повиче: "Излази, медведе, у гору!" – и тако је постао медвед. За овим се Свети Сава упути Гавановој кући и заиште преноћиште, али га Гаванова жена одбије. Он је онда дотакне штапом и повиче: "Излази, верерицо, у гору" – и тако је постала верерица.

После тога се упути Свети Сава у једну колибицу, а ту је живела једна слушкиња богатого Гавана. Та је слушкиња била пука сиромашница; имала је неколико дече и с муком их је хранила. Кадгод је месила хлеб код Гавана, одлазила је кући с теставим рукама, па их је прала у суду, и том врелом водом хранила децу. Запази то Гаванова жена, па јој не даде, да иде кући, док пред њом не спере тесто с руку. Кад сиротица дође кући, није имала чим децу нахранити. Гладна деца окупе се око материце, а она немајући ништа да им да, истуче кору од цера, начини погачу и метне под сач. У тај мах дође на врата Свети Са-

ва и потражи преноћиште. Жена га лепо прими. Свети Сава заиште нешто да једе, али му жена одговори, да нема ништа за јело. Тада Свети Сава повиче: "Вади погачу испод сача!" Жена се нађе у чуду, јер је добро знала, шта је тамо. Свети Сава сам помери штапом сач, те се указа погача никад боља. Зачуди се жена, те узме погачу и подели је гладној деци, а Свети Сава јој рекне: "Узми коња па хајде у поље; докле год сам коњ не стане, немој се заустављати, а где стане коњ, ту гради себи стан." Још рекне и чобанима, да оду кући Гавановој и да узму само торбице, што висе у кући.

Жена послуша, и чобани узму торбице и изиђу на брдо, а кад тамо, у њиховим торбицама онолико пара, колико су били код Гавана заслужили, ни пара више, ни пара мање. Тада Свети Сава прекрсти штапом, и од Гаванових двора створи се језеро. Жена узјаха коња и крене се с децом одатле и стаде на оном месту, где јој се зауставио коњ. Жена се сети да је заборавила узети своје гребене и врати се. Кад погледа, а гребени јој пливају поврх воде. Људи веле, да сваке године на тај дан вода заклокоче и петом запева у језеру. Место, на ком се коњ зауставио и где се жена настанила, прозва се Коњиц.

(„Босанска вила” 1890.)

Забране прослављања Св. Саве

Из два моја сећања која ће потврдити констатацију, да су се сви непријатељи српског народа, без обзира на нацију, веру и идеологију, увек служили истим средствима у борби противу њега па и покушајем обесвећивања свега онога што је најсветије српском народу и то на првом месту личности Св. Саве, највеће и најсветије личности српске цркве и њеног народа. Један се односи на моја сећања у вези са празником Св. Саве за време бугарске окупације Призрена (1915–1918. г.) а други на забрану прославе 1947. године, у Меленцима у великом-чисто-српском селу у Банату.

Када су Бугари окупирали Призрен, прво што су учинили то је била забрана слављења Крсног Имена а следеће године забранили су и прославу Св. Саве у црквама а уместо њега врло бучно су

прослављани Св. Ђирило и Методије, на које прославе ми Срби нисмо хтели уопште да идемо. Ми смо становали близу богословије и сећам се са колико потребности је плакала моја мајка када смо гледали како Бугари износе из богословије књиге и товарице на кола за изношење смећа да би их после спалили. Подстакнута сазнањем да је то све један од видова борбе противу српског народа, наша мајка је нарочито пазила да на дан Св. Саве одемо у саборну цркву Св. Ђорђа и пољубимо икону Св. Саве. Испод велике иконе, на иконостасу се налазила и мала целивајућа икона Св. Саве. Сећам се још данас, како сам се тада мален растом, држећи се грчевито за рубове иконостаса упињао, да моје усне додирну лик овога вечитог заштитника Срба пред Богом.

Моје друго сећање у вези са забраном прослављања Св. Саве односи се на време када сам био општински ветеринар у Меленцима у Банату. Пошто је мој избор за доцента био прекинут услед рата 1941. године он је требало да се реализује после 1946. године али то није учињено јер није одговарало препорукама Д. Недељковића, Р. Лалића и И. Турчића. После годину дана чекања без плате напустио сам факултет, а мој друг С. Кендерешки, сада професор унив. у пензији, омогућио ми је да будем постављен за општинског ветеринара у Меленцима.

Ту сам дочекао и празник Св. Саве 1947. године. То је било доба нечувеног терора над народом, када су наши сељаци били тучени, затварани и осуђивани у случајевима када им се није могла упљачкати разрезана количина хране. Забрањивано им је да славе, иду цркву, али и поред овога био је врло мален број породица које су се одрекле „да примају попу у кућу“. Ја сам становао у црквеној кући где и тадашњи парох, сада пок. г. Ђ. Дражић, врло озбиљан и честит свештеник, неустрашиви бранилац вере. Било је предвечерје Св. Саве, а терор је био несносан. Размишљали смо како да привучемо децу у цркву да присуствују резану колача. Успео сам да нађем у једној продавници извесну заосталу количину „предратних бомбона“. Ставили смо их на налоњу да их деца виде (јер је била традиција да им се за Св. Саву деле бомбоне). Ишао сам на вечерњу и појао за певницом заједно са појцем (који је био новопечени комуниста али стално је плакао што му његови шефови забрањују да пева у цркви). Пошто није било зejтина за кандила, литар истог који сам добио место хонорара дао сам црквења-

ку да налије у кандила и запали их на дан празника. Договорили смо се да звони и највеће звоно, премда за њега није било конопца али и ту смо се досетили. Дао сам да се послуже са мојим конопцем који сам употребљавао за обарање коња. Освануо је Св. Сава. Звоне сва звона, светле кандила на иконостасу и поред антирелигиозног терора најгрубље врсте, црква је пуна народа, а деца улазе бојажљиво у цркву, гледају бомбоне и доводе своје другове да се увере. За кратко време црква је пуна деце. Резање колача обављено је уз учешће деце свечано а пок. прота Дражић одржао је дивну беседу, онакву каква доликује за овај велики празник. На тај начин достојанствено смо прославили Св. Саву и омели накардно импровизирану прославу у школи у вези са „Растком Немањићем“.

Из свега овога произлази следећи закључак: да се у борбе свих непријатеља српског народа као и његових издајника био Св. Сава. То је била сатански смишљена стратегија. Уништити у једном народу оно што му је најсветије и што представља основу идентитета његовог народног бића а после се са безличном масом може манипулисати по вољи.

Ове доживљаје у вези са забраном прослављања Св. Саве изнео сам овде, не да бих истакао своју припадност Св. Сави, јер сваграм да сваки поштени Србин треба тако да осећа, већ да би младе генерације, из чијих је душа требало ишчупати поштовање Св. Саве, видели да се не треба никада одривати своје самобитности и личности из своје историје које су га увеле у културну историју света и поставиле основе његовог националног бића. ♦

Акад. проф. др Реља В. КАТИЋ

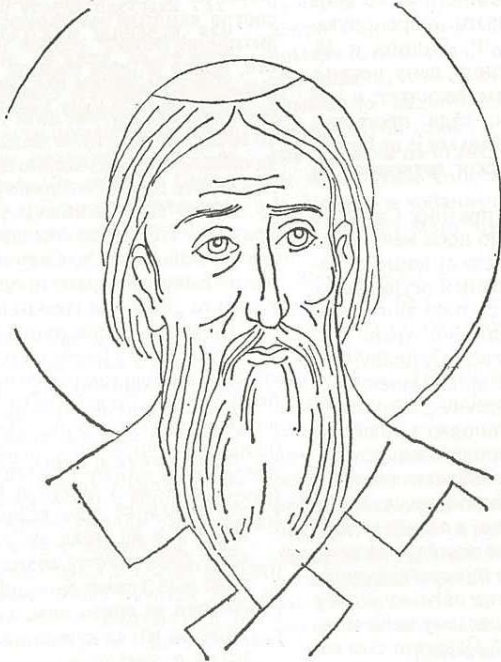
СВЕТИ САВА И АЖДАЈА

Идући путем од манастира Студенице к испосници Светог Саве и данас се види у ријечи Студеници један велики вир, у којем је некад живела једна аждаја. Више тога вира налази се једно брдашце и на њему зараван. На том заравњу сједили су једном момак и девојка у љубавном разговору. Аждаја их опази и пође да их прождере. У том најђе туда Свети Сава од манастира за свој испосницу, па почне викати оним двома, да бјеже од аждаје, али они нијесу могли чути од ријечне ху-

ке, те им се аждаја приближи. Кад Свети Сава види да их не може дозвати, викне већ љут што ће оно двоје страдати: "Стани, ало, окаменила се!" и аждаја се намах скаменила. Свети Сава послјије викне и на оно двоје: "Што сте се ту скаменили, те не видите како вас хтједе аждаја прогутати?" На те ријечи Светога Саве окамене се и они ондје. Окамењена аждаја, момак и девојка, могу се и данас видјети; а од оно доба никад више није било аждаје у оном виру.

("Босанска вила" 1890.)

ПРОСЛАВА
СВЕТОГ САВЕ СРПСКОГ

У НОВОМ ДОМУ
GREENSBOROUGH

СУБОТА ВЕЧЕ: 2.2.1991.
СВЕТОСАВСКА АКАДЕМИЈА
И ИГРАНКА

НЕДЕЉА УЈУТРУ: 3.2.1991
ЦРКВЕНА СЛАВА

Служба почиње у 10. часова,
домаћин Драгољуб Гвозденовић

СРПСКИ НОВОМУЧЕНИЦИ У ХЕРЦЕГОВИНИ

До августа 1941. године Пребиловци, српско село код Чапљине, су са око 1000 становника били једно од највећих села у Херцеговини, а по земљишном поседу и сточном фонду били су међу економски најјачим селима у том крају. Било је то село вредних и мирних ратара и сточара, узор патријархалне честитости, поштења и родољубља, које је у ратовима за ослобођење и уједињење од 1912. до 1918. дало 18 добровољаца.

Због свега поменутог Пребиловци су посебно запали за око планерима и извршиоцима геноцида над српским народом у Риму, Загребу и Чапљини. Замисао о уништењу Пребиловаца јавила се одмах по рушењу Аустро-Угарске, као освета за учешће Пребиловчана у српској војсци. Иста судбина је била намењена и целом српском народу. Геноцидна идеја и план су сазревали кроз подземно организовање усташког покрета и растурање југословенске државе, до 1941. године. Пред рат су Херцеговином крстарили разни „ловци“ и „геолози“, који су проналазили и записивали јаме намењене за српске гробнице. На жалост, због српске безглављености после априла 1941. и највише поверења у комшије злотвори су своје намере добрим делом и остварили.

Проглашење НДХ у Чапљини

Херцеговачки градић Чапљина био је 1941. године место где је учињен један од најсвирепијих злочина у нашој историји. Вође усташке побуне у овом крају трговац Перо Јукић и жупник дон Илија Томас су у Чапљини прогласили НДХ 8. априла 1941, два дана пре него Кватерник у Загребу.

У организацији ових зликоваца, те чапљинског адвоката и каснијег хрватског министра Павла Цанког, логорника Фране Веге и других локалних усташа, извршена су два масовна покоља чапљинских Срба: видовдански и илиндански. У видовданском покољу прво су похапшени најугледнији Срби: свештеник Љубо Хајдиновић, лекар др Никола Принцип, Гаврилов брат, бројни трговци, учитељи, други интелектуалци и угледнији сељаци. После њих у већини села похапшени су сви Срби, мушкарци

старији од 14 година. Сви су поубијани на стратиштима на Опузену, Стругама, Видовом пољу, Ади код Габеле, код Бријеста, мостовима на Брегави и Неретви, бацањем живих људи у јама на Бивољем Брду, Хугову, Хумцу, Ржаном долу и другим. Извршиоци злочина били су домаће усташе организовани у усташке ројеве у сваком селу. Често су убице били прве комшије и другови жртва. Кривица жртва је што су били православни Срби. Ухапшени су на превару. Често су се и сами пријављивали, ослањајући се на комшијску реч да им ни „длака са главе неће фалити“. Од хапшења до убијања Срби су били подвргнути најтежим могућим мучењима и понижавањима по затворима и мучилиштима у Дуванској станици на Домановићима, Соколском дому и школи у Габели, путарској кући у Драчеву, затвору у Чапљини, а посебно у централном мучилишту чапљинских Срба, у житном силосу у Тасовчићима.

У више села у српским кућама остале су само удовице са нејачи, које данима нису знале за судбину својих најмилијих. Обезглављеност породица и страх међу преосталим Србима користе католички жупници да удвеле и застрашене преведу у католичку веру, пре него и они буду ликвидирани. Жупник из Клепаца дон Илија Томас, заклет усташа од 1937. год. и члан одбора за ликвидацију Срба у Чапљини, користи остатке наде српских мајки и супруга да су им синови и мужеви живи и уз претње обећава им да ће им вратити „нестале“, па их преводи у римокатоличку веру. Овај чин није гарантовао ни голи живот, јер су сви Срби из Клепаца мушкарци старији од 14 година 11. 8. 1941. год. бачени у јаму Бивоље брдо, а усташе су убиле и девет српских старица из овог села.

Зликовци нису кажњени

Од око 1000 Срба из Пребиловаца покољ је преживело њих 170, међу њима 5 жена, 8 девојака и само 3 детеа. Угашен је живот у 54 породице. Преживели којима је Шурманачка јама прогутала прве породице после рата су се поново женили и село је наставио да живи, али са дубоким ранама. Први војник испраћен је у касарну тек 1962. године. Основна школа која је 1940/41. имала 120 ђака 1971. је спала на 5 и затворена је.

Крај рата 1945. родбини жртава није донео потребну сатисфакцију. Неки злочинци су кажњени, али су многи наставили да живе слободно и да стичу друштвене положаје са којих су опет одлучивали о судбини Срба. Тек 1957. године суђено је шурманачким јамарима, опет само 14-орици од 550. Само су 6-орица осуђена на смрт, а један је добио само 3 године затвора. Тако је „кажњавање“ злочинаца

било само ругање српском народу и његовим жртвама. Шурманачка јама је, као и друге, забетонирана, а изнад ње је подигнут стуб са немуштим текстом на латинском писму, што је требало да буде нов тријумф злочина. До скоро, онај ко је говорио истинито о ратним догађајима проглашаван је великосрпским националистом и као такав је прогоњен.

ПОП НОВАК СТАНОЈЕВИЋ СВЕДОК

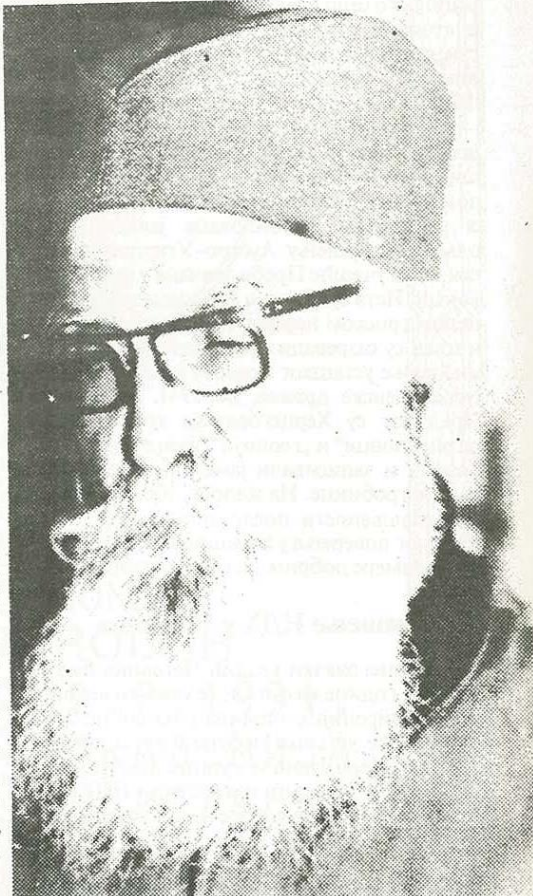
**Колико је Срба убијено у
име комунизма?
Саговорник „Српске речи“
сведочи о хиљадама
бачених маја 1945. године у
јаму Понор, у Дрину и
неизбројане масовне
гробнице око Фоче**

У књизи „Министар и покољи“, објављеној у Енглеској, гроф Николај Толстој пише да су југословенски партизани после узимања власти побили око 300.000 људи. Званична југословенска историографија ову тврдњу није ни признала ни оповргла: масовне ратне и поратне злочине војника под Титовом командом она, једноставно, не спомиње.

Код попа Новака Станојевића кренули смо са питањима о јами Понор код Фоче, у коју су партизани од 10. до 20. маја 1945. године бацили више хиљада Срба.

СРПСКА РЕЧ: А какву сте улогу имали у четницима?

ПОП НОВАК: Улогу војног свештеника и пропагатора у корист четничке организације. На Калиновику сам 1943. срео ваздухопловног мајора Захарија Остојића, Дражиног заменика, команданта команде бр. 2. Звали смо га „чика Бранко“. Он ме је команданту Дринског корпуса препоручио за шефа пропаганде. Крајем децембра 1942. било је откривено да је претходни шеф пропаганде, предратни

учитељ Петар Бабић, био комуниста. Видео сам како га спроводе, нисам знао где, али је преживео рат и доселио се у Београд. Преузео сам дужност шефа пропаганде, обилазио те крајеве, држао говоре...

СРПСКА РЕЧ: У мантији?

ПОП НОВАК: Не, нисам имао мантију. Носио сам гуњ и чакшире.

СРПСКА РЕЧ: Шта сте радили као војни свештеник?

ПОП НОВАК: На пример, 14. децембра 1942., на Воведене, ишао сам да причестим војску на положају између Фоче и Горажда.

СРПСКА РЕЧ: На положају према коме?

ПОП НОВАК: Према усташама.

СРПСКА РЕЧ: И колико је људи тада убијено? Помиње се бројка од 20.000?

ПОП НОВАК: То је неизбројано. Може да буде мање, а може и више од 20.000.

СРПСКА РЕЧ: А знате ли које партизанске јединице су убијале?

ПОП НОВАК: Биле су доведене Трећа и Четврта санџачка бригада, а око Калиновика је убијала Десета херцеговачка бригада. Мени су сељаци доносили крстове, света писма и друге црквене ствари које су налазили код убијених попова. Убијене су углавном сахрањивале жене, пошто мушкарци нису смели да и сами не би страдали. Међутим, жене нису могле да копају дубоко, а нарочито не за читаве масе лешева. Онда су пси и вукови ноћу раскопавали те плитке гробнице, тако да смо дању наилазили на стравичне призоре: из земље вире оглодана бутна кост, лобања, ребра... Једном је мој синчић дотрчао кући са ливаде на којој је напао стоку и почео да виче: „Тата, тата, један чика чупа траву и не може да умре!“ Отрчали смо тамо и видели младих на самрти. Сав израђаван и крвав, јаучући је чукао траву, гризао земљу... онда су они дошли и дотукли га.

СРПСКА РЕЧ: Рекосте да се чула нека артиљеријска ватра?

ПОП НОВАК: Неки четници су били задржали оружје и бранили су се када су видели шта се дешава. Онда су их они тукли топовима. Два калуђера која нису одмах стрељана, него су неко време задржана у Фочи ради саслушања, испрочала су ми, када сам их посетио у затвору, како су их заробили. Предали су се јединици неког Мехе Хребића, потпоручника ОЗН-е, 11. маја увече у захумском селу Пеће. Са калуђерима је било још тридесетак четника без оружја. Четнике су ујутру све побили на једној ледини, а калуђере спровели на исљеивање.

СРПСКА РЕЧ: Где се тачно налази јама „Понор“?

ПОП НОВАК: Поред пута између села Горњи и Доњи Будањ у миљевинској општини. Од Фоче је удаљена десетак километара.

СРПСКА РЕЧ: Како је народ реаговао на те масовне злочине?

ПОП НОВАК: Свакога дана сам се опијао, нисам могао да гледам све то. Наше жене вриште, кукају, а Туркиње певају. Стрељали су само Србе.

СРПСКА РЕЧ: Је ли се неко побунио против стрељања?

ПОП НОВАК: Није нико. Како да се буни? Ко је смео шта да каже? Када сам служио службу 25. јуна, на други Дан духовна, у цркви у Устиколини, дође једна сељанка и даде ми цедуљицу из плетенице. На њој пише: „Драги оче Новаче. Чуо сам да је мој син Душко био код Вас у кући. Молим вас, пронађите га живог или његов гроб. Бићу Вам вечито захвалан.“ У потпису: командант Краљеве гарде, пуковник Никола Калабић. Нисам могао да му помогнем.

СРПСКА РЕЧ: И колико су Вас осудили?

ПОП НОВАК: Седам година. Међутим, приближавали су се избори за уставотворну скупштину, у коју је, после трећег заседања, претворен АВНОЈ Пре избора су морали због иностранстава да укину све ванредне законе и мере. Ја сам био осуђен 31. јула, а 3. августа је објављен указ о укидању закона по коме сам осуђен и суда који ме је осудио. Проглашена је амнестија, тако да сам из затвора пуштен већ после два месеца од хапшења. А робијао сам у Сарајеву. Седам се, једва сам чекао да ме изведу на рад на улицу, иако сам им служио као замена за коња. Упрезали су ме у кола за превоз дрва и угља. С једне стране руде био сам ја, с друге католички поп фра Крешо Ицаковић.

СРПСКА РЕЧ: Шта је писало у оптужници?

ПОП НОВАК: Сарадња са четницима и покрштавање муслимана.

О СРБИМА У МАКЕДОНИЈИ

Не умем да кажем колико у годинама траје презиме Лазаревић, то су векови, колико — не знам. До комуниста, моја породица је била Лазаревић. Дође, однекуд, партизан, поручник са чином, родом из Струмице, црн као циганин, прозива и прави неке спискове за војне буквице. Каже да је стигла наредба да у Македонији нема више Срба. Нисам без уста да не знам да говорим. Питам откуд наредба, ко је потписао, и може ли да се један народ отпише и упише у други. Он виче да сам клика, великосрпска клика и да они са кликом другачије разговарају. За мој рачун видим да је прост, не зна историју иако носи еполете. Опет ми каже да више нема Срба у Македонији и да сам ја од данас Лазаров. Лазаров нисам хтео да примим, може само Лазаревић. Велике су то биле трзавице. Он овако, ја онако. Напослетку, нисам узео буквицу са туђим презименом. Исте трзавице имао сам с матичарем.

Уписао ме „Лазаревик“ без „ћ“ са неком тачком горе. И њему сам рекао да не примам „к“ са том тачком горе, јер да ми Срби имамо своје „ћ“, и да желим да ме тако пише. Сада у Пехчеву свима сметам што сам остао последњи Србин од свих мештана и Галипољца. Ћутим и ниједне не замерам, времена су таква.

Мој рођени брат, Александар, дуго се борио као учитељ да опет отвори српску школу. Наша школа је укинута 1941. године, када су дошли Бугари. Александра умало да ухапсе 1945. године што је тражио српску школу, иако је био скојевац и комуниста. Једва су га одбранили наши Галипољци. Напослетку, примио је оно „Лазаров“ и да буде Македонац, јер је то био услов да настави студије.

Имам четири сина, матичар их није уписао као Лазаревиће јер им је место рођења Македонија. Не знам шта се у њима кува. Један је лекар у Београду — Живко Лазаров, Македонац.

МИРКО ЈОВИЋ-СНО

»У ОВОМ ЗНАКУ СРБИЈА ЋЕ ПОБЕДИТИ.«

ПОЗДРАВНА РЕЧ О. ДРАГОМИРА НА ИГРАНЦИ СПО У МЕЛБУРНУ 10. ОКТОБРА 1990.

Пре неку годину сам кукао попут владике Данила:

Црни дане, а црна судбино,
ој кукавно Српство угашено!

Јер се бејаш препадно. Нисам се толико бојао друго-
га, колико свога, јер:

бијесна се братства "истурчила"
млијеко их српско огубало!,

али хвала Богу, данас могу запјевати:

Весели се праху Немањића!,

јер пристиже поколење "за пјесму створено"!

Веселите се наше честите старине што већ пола века
странствујете, чекајући да родној грудни сване сунце
слободе. Опростите нама млађим што вас увек разумели
нисмо. Весели се српска омладино, јер вам земљу ота-
ца полако обасјава сунце правде и слободе.

Оно што се дешава у Србији, не Брозовој, него Ду-
шановој, није само борба за превласт политичких пар-
тија. Мени се чини да је то борба Часног крста да се
скине власт демонске и крваве звезде петокраке. Срби
се боре за идеале својих предака, а узор су му поста-
ли: Свети Сава, Његош и Карађорђе.

Дакле, српском народу је, што и сам увиђа, неопходна
првенствено, духовна обнова: да ходи, као што јевађеље
каже "у новом руху". Да остави свако зло и чини оно
што је добро. Да се врати својој Светосавској цркви.
Да живи у моралној чистоти. Да буде бранилац цркве и
племена. Потребно је, дакле, да доживи духовни преобраз.

Ја сам, колико сам могао, пратио рад Српског покрета
обнове и дошао до закључка, да је то странка српског
православља. И молим се Богу да их укрепи и дарује
им довољно мудрости да послуже свом српском роду.

Надам се да ће СПО бити странка која ће:

Тирјанству стати ногом за врат,
довести га к познанију права.

Јер, То је људска дужност најсветија!

КРУНА СВЕТОГ КРАЉА СРПСКОГ: СТЕФАНА ДЕЧАНСКОГ
(14. ВЕК)
ЦЕТИЊСКИ МУЗЕЈ

Стефан Дечански је био син краља Милутина, а отац цара Душана Силног. Успешно је владао Србијом и у битци на Велбужду са Бугарима разграничио Србију. Подигао је манастир Дечане и у њему сахрањен. Свето тело му почива у саркофагу од камена, и многа чуда се и данас дешавају код његових светих моштију.

И као што видите на слици, његова круна се налази у Цетињском музеју, који је пун старих српских старина.

НИКОЛА МИЛОШЕВИЋ О ЦРКВИ

ПОГЛЕДИ: Са општим друштвеним променама, мења се и однос према Цркви. Како уз враћање достојанства и храбрости Цркви, видите њену улогу у нашем друштву?

МИЛОШЕВИЋ: Несумњиво је да се однос комунистичких властодржаца према Цркви променио. Међутим, промене о којима је реч искључиво су тактичке, а никако начелне природе. Само је невоља нагнала комунисте да се према Цркви почну толерантније односити, исто онако као што их је невоља нагнала и да отворе изванредан простор за деловање опозиционих странака. Да нема толико тешких и непремостивих привредних тешкоћа и да нема очигледног и драматичног распадања до скоро моћног Источног блока, а пре свега комунистичке империјалне узданице оличене у совјетском систему, још увек би се верници прогонили, грађња православних храмова ометала, а сваки па и најмањи израз опозиционих стремљења спречавао би се колико грубо толико и ефикасно.

Мало ли је, уосталом, примера из нове историје који речито показују да су комунисти спремни на све могуће уступке, само ако то не угрожава њихов политички монопол, односно само ако им то може помоћи да се одрже на власти у часовима великих криза. Зар није чак и Ста-

љин, у време када су Хитлерове трупе запретиле да озбиљно угрозе његов режим, увео звање војних свештеника при јединицама совјетске армије и зар није тај исти Стаљин, онога часа када је сломљена нацистичка Немачка, окренуо други лист и опет почео да прогони све људе који би се дрзнули да јавно исповедају православну веру? И најзад, зар нисмо и ми на овом нашем тлу имали једно слично искуство са југословенским бољшевицима, чији су лидери, предвођени Јосипом Брозом, дозвољавали неко време после рата чак и светосавске празнике, да би, убрзо затим, почели затирати и најмањи траг јавног испољавања верских осећања, изван црквених зидова?

Што се улоге Цркве у нашем друштву тиче, она би, по мом мишљењу, у садашњим политичким приликама могла бити од великог значаја. Не мислим, наравно, да би Црква требало да се ангажује на страни било које политичке партије, али ако је православље религија слобде као што је својевремено записао Сергеј Булгаков, онда би православни великодостојници морали уложити свој ауторитет за то да се један режим који почива на сили, као што је то случај са комунистичким режимом у Србији, замени таквим политичким системом у коме би најзад и грађани ове земље могли да се онако политички слободно опредељују, као што су то могли с почетка овог века за владе Петра I.

Срећом у Српској православној цркви има мудрих и далековидих великодостојника који добро знају да борба против комунизма не значи и ангажовање за ову или ону странку, него да је она само средство да се коначно одстрани главна препрека на путу ослобађања српског народа од једне деспотске власти која се у земљи и свету представља као једини легитимни заступник српских интереса, на нашу велику бруку и срамоту.

Међутим, у Српској православној цркви има и таквих црквених великодостојника који, апелујући на свештенике и вернике да се политички не ангажују у редовима опозиционих странака, у исти мах индиректно подржавају садашњу комунистичку управу. Ови великодостојници не би смели сметнути с ума, да овако поступајући, штите једну деспотску власт која ће, ако се којом несрећом поново учврсти, подјармити опет и њих и њихову цркву, као и много пута пре тога, чим оцени да јој подршка цркве није потребна.

ТРЕБА ЛИ НАМ РАСКОЛ У ЦРКВИ?

И заиста, ево, прође 26 пуних година од маја 10. 1963. године, када је Архијерејски сабор СПЦ из Београда донео једностране одлуке (АС бр. 20 и 21, записник 77) којима је укинуо Америчко-канадску епархију и отворио три нове, а њеног законитог епископа Дионисија ставио под суд. Последице ових једностраних одлука су страшно негативне и катастрофалне по Српски народ и Српску цркву у Америци, јер: народ се поделио у два завађена тора, ту су непрестана дуга и прескупа суђења због црквене имовине, породице и фамилије су се поделиле и једна према другој охладиле, кумства и пријатељства су разбијена, пропагандни рат називања и омаловажавања преко радија и штампе међусобно је дејствовао, расправе, свађе и физичка обрачунавања, дакле, обострано огромна морална и материјална штета.

И док су се верни синови и кћери слободнога дела СПЦ грчевито борили за своју самозаштиту и опстанак у току ових 26 година, поред огромних губитака и код свакога за њих врата затворених, ипак, хвала милому Богу, дочекују организовани време, које ево долази да се »тачно види ко је, како и зашто дириговао овим српским лудилом«.

Јесте, »раскол је рак рана на телу СПЦ« рекао је свети отац Јустин Поповић. Та је рана дубока и нас она много боли. Али нас она утолико више боли што су у њу стално соли досипали баш они који су дефинитивно и пред Богом и пред људима имали обавезу и дужност »да покажу своја добра дела« (Мт. 5:16), да би »због њихове љубави свет могао да позна да су Христови ученици« (Јн. 13:35).

Истина, виша јерархија СПЦ је много пута алевала на: »расколнике«, на »јеретике«, те на »отпаднике и секту«, онда на »једнокрвну и једноверну браћу«, па на »одвојену глупу страну« и најзад на »верску организацију под именом Слободна српска православна црква«. Ово су чинили путем разних посланица, писама, појединца и комисија. Нажалост, сви ови апели су провејавали »цезаропопистичким« тоном и »запршком исцељења« да се све сводило увек на »наше безусловно покајање и понизни повратак у крило Матере цркве«.

С друге стране, пак, почевши епископ Дионисије је обијао многе прагове Православних цркава, тражећи њихову заштиту, помоћ и разумевање. Није то нигде нашао. Његов наследник епископ, сада митрополит, Иринеј је исто тако бројне покушаје учинио у истом правцу, због суђења којима смо приказани као екскомуницирани и бесправни јеретици СПЦ и једино краткотрајно разумевање је нашао код почившег пат-

ријарха александријског Николаја 6. Много су пута одређивани одбори и комисије, било је састанка и седница, званичних и незваничних, али се је све негативно завршавало. Његово Високопреосвештенство митрополит Иринеј је 1974. године у име епархијског савета упутио оверен записник Св. архијерејском сабору СПЦ на који ни до дана данашњег није ни одговор примио.

А мајка Црква »у вршењу својих дужности« деклараторно је рашчињила све свештенство Слободне Америчко-канадске епархије и »обавестила сваког појединца који је »напустио« СПЦ, следејући бивше клирике, да они нису више чланови СПЦ... и Светог православља... и као такви не могу да учествују у Св. Тајнама, не може им се дати православно опело, нити могу бити сахрањивани у православним гробљима...« (види решење Арх. Син. бр. 4274-68, Зап. 11 од 4. феб. 1969. године). Заборавиши на небо, о овој одлуци су обавестили све православне цркве и тиме нам свугде земаљска врата затворили. Овоме треба додати следеће: преко грађанског суда у Вокигену, од 7. феб. 1980. године, забранили су нашем свештенству да улази у њихова гробља. ОDMAХ да завапимо, зашто нису забранили католичким и протестантским свештеницима и министрима да тамо улазе и врше верске обраде над својим поданицима, који су тамо, познато је, сахрањени? Ето, зашто је покојни прота Кусоњић био приморан да посмртне остатке свога сина Марка пренеси из Кливеланда у Либертивил а онда код Грачице.

Даље, опште је позната забрана да наши чланови не могу бити кумови на крштењу и венчању у њиховим црквама. Нас много боли израз фарисејства у оваквим случајевима. Јер, којим канонем се може правдати чињеница да се не дозволи нашем члану да буде сведок венчања а у истом случају вољни су и извршују свету тајну венчања над нашим чланом? Како правдати чињеницу да су поједини њихови свештеници на славама својих парохијана постављали питања ко има кога од »расколника« присутног, нека изађе док се чин благослова и резања колача заврши а исти тај чин свршавају у присуству гостију међу којима је било и католика и протестаната и Јевреја итд. итд.? Како се помрвити са изјавом најмоћнијег »дрматора« СПЦ епископа Саве Вуковића да је њих 15 милиона Срба а нас је 5 хиљада расколника, и да ће они нас натерати на покорност«. Зар овако да говори епископ СПЦ и »слуга« Исуса Христа на земљи? Није, Владико, Христос рекао »ево имам 99 оваца а она »изгубљена« нека иде к врагу«. Него је рекао: »Који човек од вас имајући

сто оваца и изгубивши једну од њих не остави 99 у пустињи и не иде за изгубљеном док је не нађе? И нашавши дигне је на раме своје и радујући се... враћа се кући својој и гости пријатеље своје...» Лк. 15:4—5).

И да не помињемо њихове вешто скројене кампање поводом решење »да се са расколницима треба састајати али на личној бази, преко појединаца и цивила, никако преко »свештеника« и »епскопа«, кампање коју је толико жустро спроводио Српски народни савез преко свога листа »Србобран« и чувене лозинке њиховог председника Боб Стона, »Здраво, куме«!

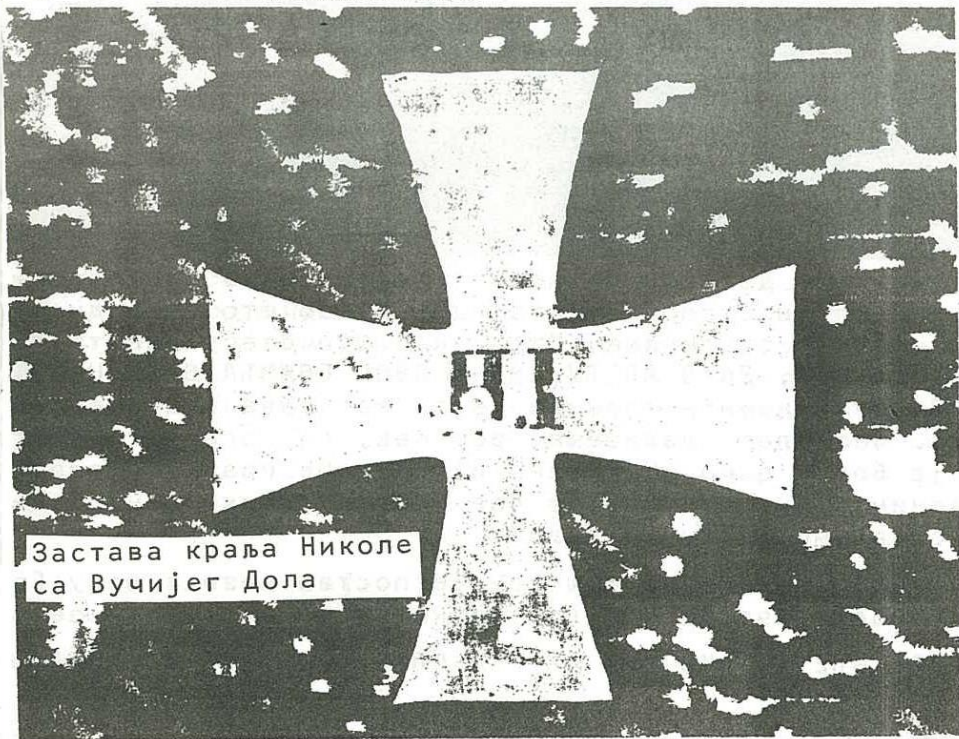
Како, онда, може а да човек не вапије за правдом? Зар Христос не рече: »Заиста, заиста вам кажем: ко не улази на врата у тор овчји него прелази на другом месту он је лупеж и хајдук; А који улази на врата јест пастир овцама и њему вратар отвара...« (Јн. 10:1—3).

Наша нова Грачаница, лепа као Косовка девојка, је Св. српски и слободни православни манастир, који има свога ктитора и домаћина и најмилосрднија врата, љубављу шира од земаљске кугле. Сви Христољубиви и добронамерни не могу да их промаше. Нисмо ми »безимени народ« кога предводе »безимене« духовне вође!

Иако су у рану, која и нас толико боли, досипали оволико соли, ми који се трудимо

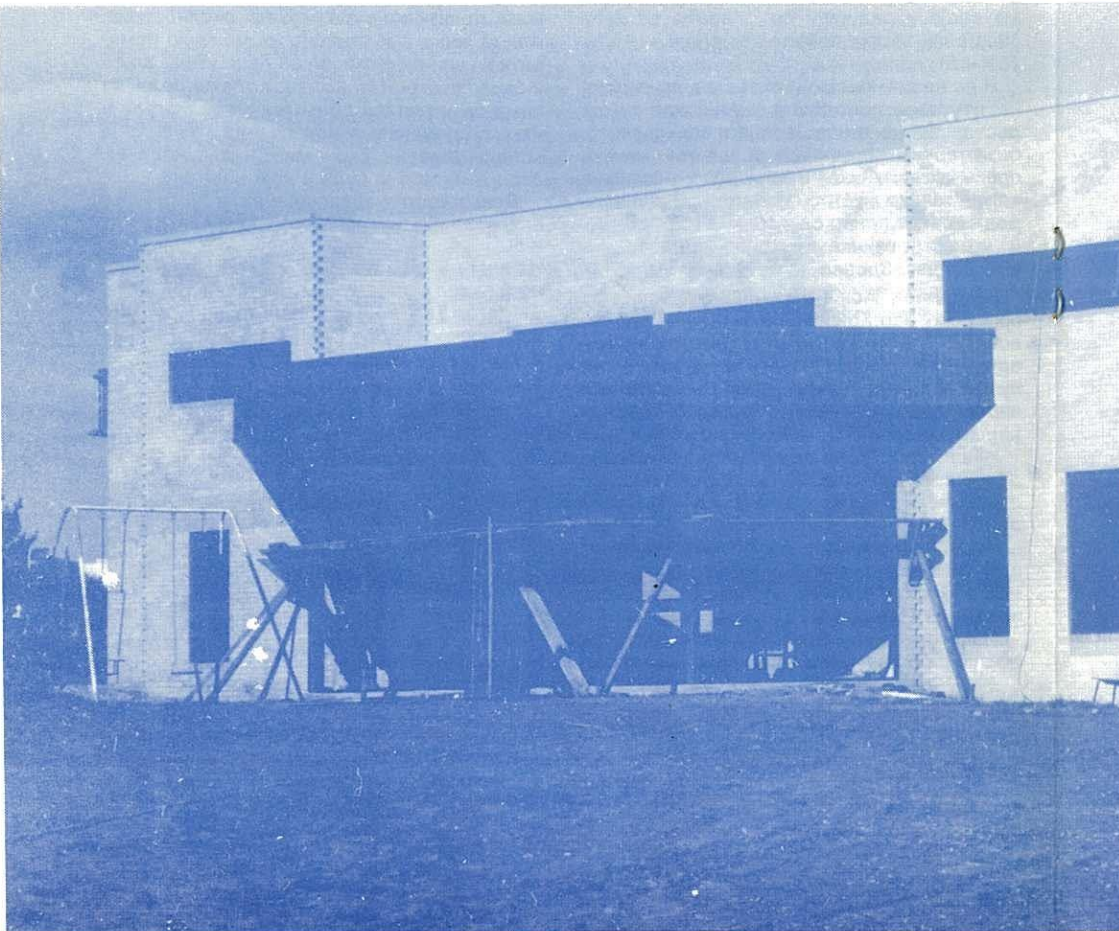
да се руководимо Христовом љубављу, можемо их и разумети. Јер они живе и раде, ево, већ више од 40 година под најтежим политичко-економским околностима. Али се никако и савесно не можемо помирити са чињеницом« да се деца узима хлеб и баца псима» (Мт. 15:26). Хоћемо рећи, на нама се језуитски примењују сви могући и немогући канони а што се њих тиче то је »ствар црквене економије' и дисциплине«. Јер у њиховој је руци и нож и погача.

Деклараторна рашчињења и уклањања епископа Дионисија и свих клирика који су њега следили је чисто политичке природе. Из листа Борба од 1946. и 1947. године јасно се види да су комунистички режим и диктатор Тито то неопозиво тражили од Архијерејског сабора СПЦ. То је исто тражило и Удружење православног свештенства Југославије како цитира Политика од октобра 1948. године. Златиборски прота Милан Смиљанић, који је познат по својим пролетерским и титовско-ужичким изјавама: »Христа волим, за Тита се Богу молим« и »Крст« носим звездом се поносим«, био је председник тога Удружења и министар у послератној Титовој влади. Њега свети оци архијереји СПЦ нису ни на одговорност позвали а камоли рашчинили. Напротив, Св. архијерејски синод га награђује напрским крстом. Зашто? Да ли се с тиме слажу Св. Оци Цркве и њени канони?

Застава краља Николе
са Вучијег Дола

ДОМ СВЕТОГ САВЕ 212 DIAMOND CREEK RD

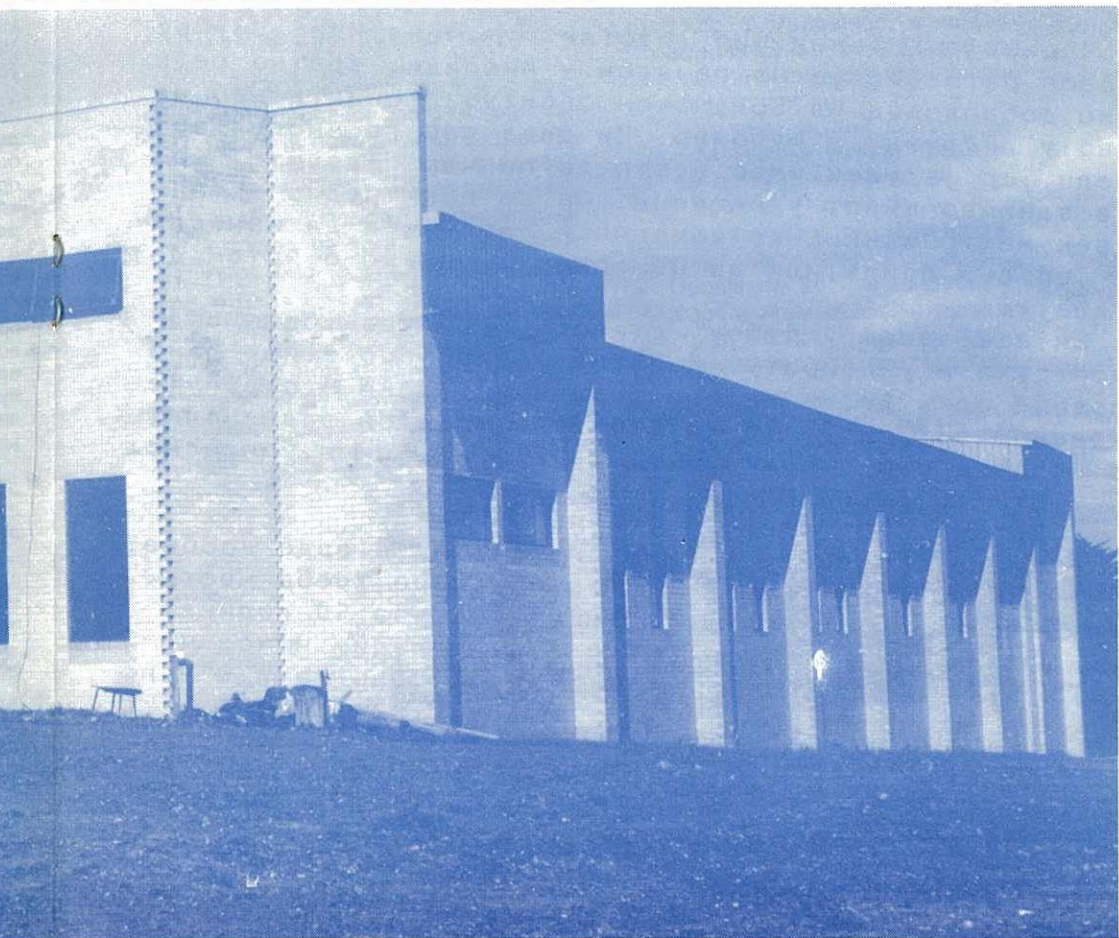

Тачно пре две године послали смо вам уз Светосавник ову картицу да би купили столове и столице. И као што се види, одзив је био тапацираним столицама. Сада, као што сте упознати сала и столица није готово, ЗАТО АПЕЛУЈЕМО И ОВОГ БОЖИЋА ДА ДОНЕСЕТЕ СВОЈА

"Да су Немањићи тражили место за црквени центар, верујући у Светог Саве. Оно благо узвишење, брежуљак, са кога се види град, да је Богом дано. Извучено из тескобе града, а опет одликујући се ственим у Аустралији. То све казује колико је Бог милостив и остваримо започето дело".

За ове две године наш дом је постао познат међу Србима. Сваког свечаности, вежба фолклор петком вече и састају пензионере. ОСВЕТИЋЕ СЕ, АКО БОГ ДА, НА СЛАВУ СВЕТОГ ВАСИЛИЈА ОСТРО

Г САВЕ СЕ НАЛАЗИ: ЕК RD. GREENSBOROUGH

Зник ову слику Светосавског дома и Апел за Божићни дарак, одзив је био одличан, па смо набавили округле столове са сала изгледа сасвим другачија, и споља и изнутра. Али све СЕТЕ СВОЈ ДАРАК. Опет вам понављамо текст од пре 2. године: верујемо да би изабрали ово на коме се гради Дом Светог град Мелбурн, као и брда и планине које га окружују, као ет одлично повезано "фривајем", чини то наше имање једин- милостиван и Свети Сава, а на нама је само да се трудимо

Србима широм Викторије. У њему се слави, одржавају разне ензионери уторком преко дана.

А ОСТРОШКОГ У НЕДЕЉУ 12. МАЈА 1991. ГОДИНЕ.

ШТА РАДИШ ИЛИЈА

Чудан је и тежак био животни пут чика Илије. Пре првог рата био је на печалби у Америци, вратио се, и био добровољац на Солунском фронту, а онда дошао на своју окућницу у Љубомир. Ми деца смо га много волели, јер је увек имао нешто да прича. Нарочито нас је занимао живот у Америци. Он се пак трудио да нам увек нешто занимљиво исприча. А умео је и да измисли, јер смо приметили да не говори једнако о истом догађају.

Бијаше зашао у дубоку старост, али увек беше ведрог духа и у покрету. Наиђемо једног проветног дана подаље од куће, и видимо деда Илију како ограђује каменом врт, који то није био до тада. Ми радознали, а истовремено у жељи да се са њим нашалимо, упитасмо:

- Шта то радиш Илија?

- Правим себи споменик, рече озбиљно.

- Какав споменик, насмијасмо се, није овде гробље?

- Е, ћецо моја! Ја сам стар и ускоро треба мрети.

Ко ће се мене сетити и спомињати још за 50 година? Нико! Зато ја хоћу овај вртић да оградим и кад чобани буду овуда овце чували, казаће: "Ово је И л и н в р т, јер га је неки Илија створио".

Нисмо више ништа питали, јер смо видели да је озбиљан, а нисмо га онда као младићи поштено ни разумели. Сад кад сам зашао у пету деценију често ми на ум падне филозофија чика Илије, са питањем: Како иза себе спомен оставити?

ФОЛКЛОРНА ГРУПА "АВАЛА"

ВЕЖБА СРПСКЕ НАРОДНЕ ИГРЕ У НОВОМ ДОМУ
СВАКОГ ПЕТКА УВЕЧЕ СА ПОЧЕТКОМ У 7. САТИ

УПИС ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ БИЋЕ У
ПЕТАК ВЕЧЕ НА СРЕТЕЊЕ 15.2.1991.
ДЕЦА ИЗ МАЊЕ ГРУПЕ ИМАЈУ СВАКИ
ПЕТАК ШКОЛУ ГДЕ УЧЕ: СРПСКИ ЈЕЗИК,
ВЕРОНАУКУ И ИСТОРИЈУ

ПОВРАТАК КРСТА И КРСТУ

»КРСТ је сила, крст је слава, крст од сваког зла спасава«, записао је покојни прота **Драгослав Величковић** пре тридесет девет година, на маргини минеја за јун. Повод за исписивање стихова из крстовданског тропара био је »Један крсоборан акт.«

Даље, прота сведочи:

— Ноћу, између 22. и 23. VI (5. и 6. VII) 1951. год. уклоњен је крст из центра града Крагујевца са места званог »Код Крста«. То би за време владе Маршала Јосифа Броза...

Протагонисти уклањања крста, који је на том месту стајао још од Милошевог времена, говорили су овом новинару да су то учинили »јер нису знали чему крст служи«!?

Знамен је, потом, бачен у један запуштени улични пролаз и ту би потпуно иструлио (крст је од кованог гвожђа) да није пренет у двориште старе крагујевачке (Милошеве) цркве.

Променом политичке климе у Србији, дошли су бољи дани и за Крст, Вољом градских власти, после учесталих захтева гра-

ђанства и уз одобравање Цркве, знамен је рестауриран и 9. октобра враћен на трг који је по њему добио име. Крст је осветио епископ шумадијски др Сава уз саслушање епархијског свештенства. Званичници, из тзв. структура, нису присуствовали овом чину, бар не службено.

Њима насупрот, велики број Крагујевчана поклонили се Крсту.

Ваља веровати да ће овај Крст, као и онај који је наткрилио Београд, имати једно, шире, лаци би рекли, симболично значење. Још верујемо да ће грађани који се враћају Цркви и у цркву, уз помоћ крста, научити да се на богослужењима не апалудира, као што се чинило приликом парастоса краљу Александру и освећења Крста у Крагујевцу.

ОПЕЛО НАД ЖРТВАМА КОЧЕВСКОГ РОГА

Поштовано Уредништво,

Дозволите да Вам се најпре представим: Зovem се Деспотовић Драгослав, пензионер сам Америчке амбасаде, провео сам 13 година на робији у Сремској Митровици као припадник Српског добровољачког корпуса где сам био командир чете. Моја чета (све сами Срби, одани верници Православне цркве), око 130 младих људи, налази се пуних 45 година у широм земље већ добро познатој јами Кочевски Рог у Словенији, заједно са још неколико хиљада осталих Срба, побијених и бачених у поменути јаму крајем маја 1945. године. Сви они за живота били су одани синови Православне цркве: молили се пре јела, пред спавање, похађали црквену службу, славили српску славу, дисали духом Св. Саве и Светосавља...

Да ли је могуће да до данас достојанственици Српске православне цркве нису знали ништа о овим Србима и њиховој

злој судбини, да тамо леже већ 45 година непојани и необележени?.. (Све то могло се сазнати из писања загребачког »Старта«, »Данас«, београдске »Дуге« — бројеви 424, 425 и 426 — и из књиге »Блајбург«, делимичног превода историографског списка »The Minister and the Massacres« од грофа Николаја Толстоја.

Повод да вам напишем ово писмо јесте потресно сазнање »о посмртном покрштавању Срба« о коме је писала »Политика« од 2. јула на стр. 11 под насловом »Посмртно покрштавање« и поднасловом »Иако је на овом стратишту побијено знатно више Срба него Словенаца и Хрвата, 8. јула мису задушници служиће само католички великодостојници« — И даље у чланку каже се: Кочевски Рог... већ пуних 45 година закупља пажњу римокатоличке курије и њених верника.« И сад даље »Политика« (каква иронија!) даје лекцију Православној цркви: »У стратишу Кочевски Рог, међутим, побијено је много више људи којима би требало одржати посмртно опело-панахиду по источноевропском обреду, а не римску мису. Наиме, у гробницама кочевских шума неупоредиво је више Срба, остатака краљевске војске у отаџбини, него Словенаца и Хрвата. То је католичком клеру добро познато. Њихове кости ни

овај пут православни свештеници неће моћи да полију црним вином и одрже опело «вечнаја памјат», јер нису предвиђени.

Шта рећи на све ово? Лично сам дубоко озлојеђен што Српска православна црква, насупрот католичкој, пуних 45 година «не зна ништа» о овим својим мученичким синовима, што им до сада није приредила помен, што их је грубо одгурнула и заборавила. Како да и даље верујем својој Цркви и њеним великодостојницима кад се ни до сада на достојанствен начин нису одужили својим верницима који је никад, ни за тренутак, нису изневерили? Како да смирим своју душу? . . . Како да поверујем у нагло оживеле активности Православне цркве и то углавном кроз разне свечане прославе (што и те како добро дође као легитимитет режиму који он иначе нема и од народа га никад није добио), уместо да се бори за душе умирућих и на смрт болесних у болницама, за веронауку у школама, за одржавање божје службе по казamatима, за војнике и њихово право да посећују цркве и славе српску славу. . .

Да напоменем и ово. Потресен сазнањем из «Политике», позвао сам Секретаријат св. Синода да секретару (јавио се прота Јанковић) изложим свој

протест због овог несхватљивог и неопростивог пропуста Православне цркве. Кад је чуо о чему је реч, хладно је прекинуо разговор и спустио слушалицу. Зар није могао имати ни толико стрпљења да саслуша једног вапијућег верника колико га има нека полуписмена чиновница иза општинског шалтера према својим странкама?

Не могу а да са великим гневом једног малог верника Српске православне цркве и Светосавља не протестујем. . . Не могу а да вама, не кажем да је данашња Православна црква полтронска у односу на режим, а кукавичка и у суштини немарна и осiona према сопственим верницима.

Дај, Боже, да није тако. . .

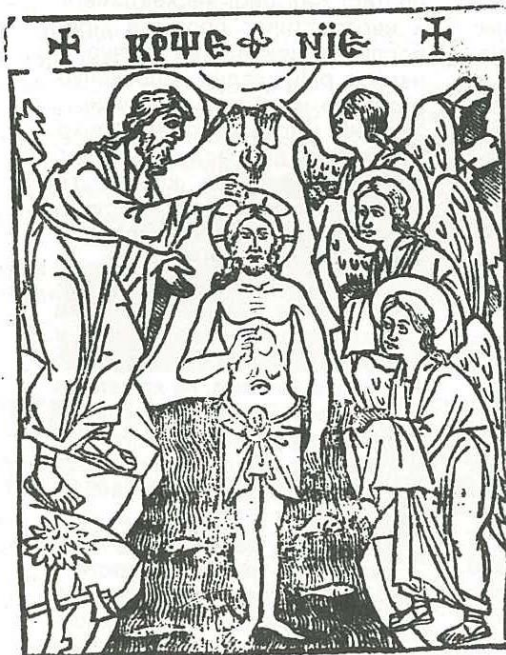
Ипак, оне неопојане кости у Кочевском Рогу и даље ће притискати савест свете Православне цркве и њених достојанственика. Од истине да тамо леже хиљаде њихов. х неопојаних верника они не могу побећи. . . а и њихова паства такав немар никад неће разумети.

С дубоким поштовањем
верник Православне цркве

ДРАГОСЛАВ ДЕСПОТОВИЋ
ВИШЕГРАДКА 12
11000 БЕОГРАД

НЕДЕЉОМ И ПРАЗНИЦИМА
У ХРАМУ СВЕТОГ САВЕ
СЛУЖИ СЕ СВЕТА ЛИТУРГИЈА
СА ПОЧЕТКОМ У 10. ЧАСОВА ИЗЈУТРА

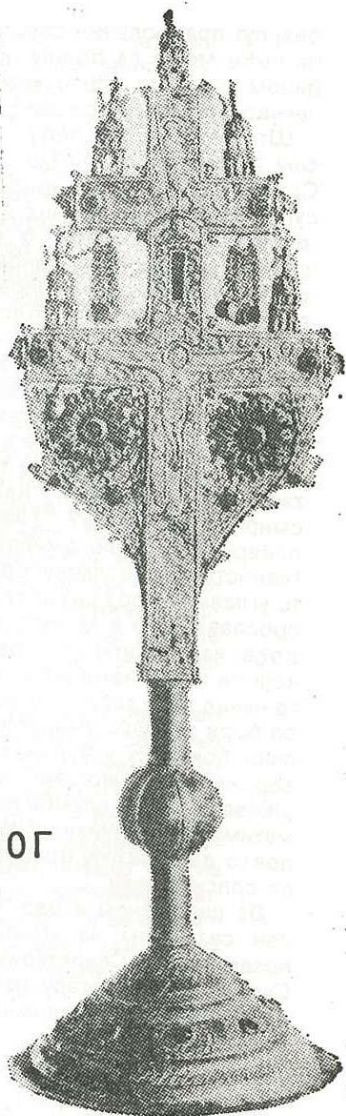
Крштење, Празнични минеј Божидара
Вуловића, 1538. г.

**ОСВЕЋЕЊЕ ЦРКВЕ
СВЕТОГ СТЕФАНА ДЕЧАНСКОГ
КОД ФРЕНКСТОНА
НА БОГОЈАВЉЕЊЕ
19.1.1991.**

**ОСВЕЋЕЊЕ ЋЕ ИЗВРШИТИ
ЕПИСКОП ВАСИЛИЈЕ**

**УЗ САСЛУЖЕЊЕ СВИХ
СВЕШТЕНИКА ВИКТОРИЈЕ**

УОЧИ ОСВЕЋЕЊА СЛУЖИЋЕ СЕ БДЕНИЈЕ, А СУТРИ ДАН
ОСВЕЋЕЊЕ ХРАМА, СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА
И РУКОПОЛОЖЕЊЕ МЛАДОГ БОГОСЛОВА СРЂАНА ВЕСЕ-
ЛИНОВИЋА. ПОТОМ ЋЕ СЕ НАСТАВИТИ СА ВЕСЕЉЕМ.

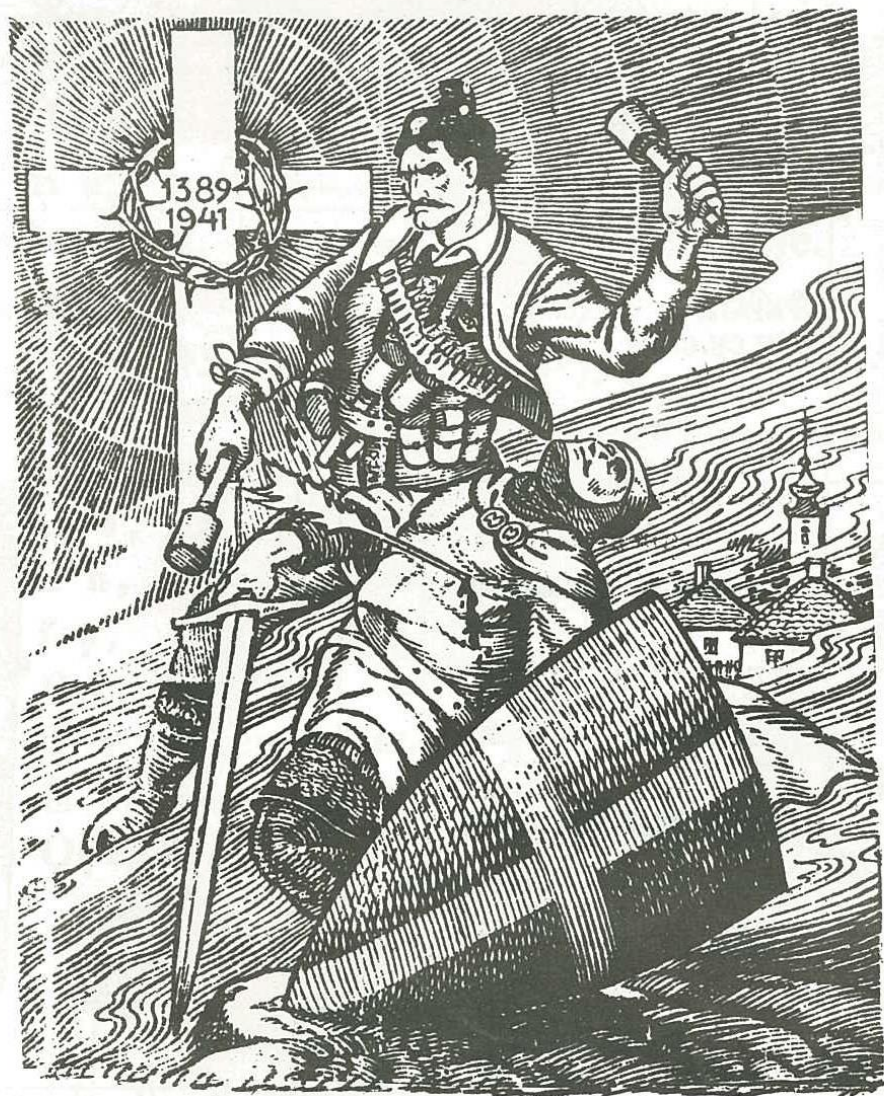

Шестокраки крст са натписом
Стефана Дечанског, XVIII век,

ДОБРО ДОШЛИ!

МИР БОЖЈИ ХРИСТОС СЕ РОДИ

СРЕЃНА НОВА ГОДИНА!

А а, аз,	а.	Ф ф, ферш,	ф.
Б б, буки,	б.	Х х, хјер,	х.
В в, вједи,	в.	Ѡ ѡ, от,	от.
Г г, глагољ,	г.	Ц ц, ци,	ц.
Д д, добро,	д.	Ч ч, черв,	ч.
Е е, јест, е, је.		Ш ш, ша,	ш.
Ж ж, живјете, ж.		Щ щ, шта(шча), шш, шч.	
З з, зјело,	з.	Ъ ѡ, јер,	
З з з, земља,	з.	Ы ы, јери,	и.
И и, иже,	и.	Ь ь, јер,	
І і, и,	и.	Ѣ ѣ, јат,	је.
К к, како,	к.	Є, ље,	је, е.
Л л, људи,	л.	Ю ю, ју,	ју.
М м, мисљете, м.		Ѧ ѧ, јус.	
Н н, наш,	н.	Ѡ ѡ ѡ, о,	о.
О о, он,	о.	И и, ја,	ја.
П п, покој,	п.	Ѧ ѧ, ја,	ја.
Р р, рци,	р.	Ѣ ѣ, кси,	кс.
С с, слово,	с.	Ѧ ѧ, пси,	пс.
Т т, тврдо,	ш.	Ѧ ѧ, пита,	ш.
Ѣ ѣ, ук,	у.	У у, ижица,	и, в.
Оу оу, у,	у.		

Наша стара азбука. Ограбена слова и словне знаке Вук је избацио

А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е	Ж	З	И
а	б	в	г	д	ђ	е	ж	з	и
Ј	К	Л	Љ	М	Н	Њ	О	П	Р
ј	к	л	љ	м	н	њ	о	п	р
С	Т	Ђ	У	Ф	Х	Ц	Ч	Ѣ	Ш
с	ш	ђ	у	ф	х	ц	ч	ѣ	ш.

Вукова азбука.
Ограбена слова Вук је удао

ПАРТИЗАНСКИ ЗЛОЧИНИ У ЧАЧКУ

ЈА САМ ЗАКОПАВАО!

О масовном партизанском
стрељању политичких
противника и недужног
народа у Чачку после рата,
дуго није смело да се каже
ни речи. Под травом
помоћног терена ФК
»Борца« леже кости око
3500 људи, сведочи Славко
Томашевић

Товоримо и пишемо о усташком терору, о јамама, костурницама Срба које је сама њихова народна припадност закопала »тамо где им није било место«. Шта је са онима које су њихови црвени сународници у незнане гробове затрпали? Колико их је и је ли истина да су се сви о своју земљу огрешили, застранили и представљали опасност за »нову« Југославију?

Почнимо једним сасвим безазленим пејзажом, на обали јужне Мораве, у Чачку.

У близини студентског дома, Техничког и Агрономског факултета, налазе се спортски терени, шумарци и неуређено шеталиште поред реке. Иза такозваног »Бедема« је стадион фудбалског клуба »Борац«, а у његовој непосредној близини споменик жртвама фашизма. На њему имена убијених, предатних чланова клуба. Стотинак метара ниже, помоћни стадион под чијом травом леже бројније кости. О њима Чачак дуго није смео да прича. На овом месту и у ближој околини ле-

жи велики део од око 3500 људи које је УДБ-а у Чачку непосредно после рата једноставно збрисала. Остале локације на којима је егзекуција вршена су: у близини чачанске клинице (Казаница), Красојевића забран, Турски поток и Зоћевића забран. Централни архив државне безбедности још крије имена хиљаде њих које су на овим местима ликвидирали.

Затвореници су били свих старосних доба. Дезертери са Сремског фронта, сељаци, осумљичени за реакционарно деловање... Углавном младићи су извођени да копају раке, дању. Ноћу су људи у мањим или већим групама убијани. Било је доста оних које сам познавао: **Давид Маршуновић**, оптички деловођа, **Бошко Јестровић**, свештеник **Туцовић**... Домаћини, људи без кривице... Сећам се да се главни целат презивао **Спасић**. Био је чачанин, по занимању наставник. Један од њих, **Мидула Топаловић** из Прељине највише је волео да убија маљем. Имао је обичај да каже »Штета је на кољаче трошити куршум«. Целат је био и **Обрад Савковић**, чачанин, још увек жив. Међу главнима, наредбодавцима, били су и официр **Пашић** и **Делић**, капетан.

За четрдесет пет дана, колико сам провео у том хаосу, излазио сам двадесетак пута са групом од петоро, шесторо људи да дању копам раке а ноћу затрпавам лешеве.

Одређени за убијање везивани су канопом или жицом, за руке око раке. Било их је по двадесетак у групи. Своји очима сам гледао кад целати заређају са две стране, ударају редом, маљем у главу. Из целе групе деси се да двоје, троје живи падну у гроб, повучени погођенима за ко-

је су били свезани. Затрпавао сам оне који су пре мене копали и чекао свој ред. Оно што сам за то време видео, и сазнао по причама сапатника које сам ту затекао, навело ме је да закључим да је закопано око хиљаду и по људи. Без суђења, после батинања, по кратком поступку. Доводили су их са свих страна: из Љига, Ваљева, Крагујевца...

Славко Томашевић је живео дуго са својом тајном из мучне прошлости. Средином седамдесетих, када је предузеће у коме је радио раскопавало терен за проширење стадиона ФК »Борац«, булдожери су наилазили на гомиле људских лобања и костију. На коментаре колега »Види, овоје још од Љубићког боја, из времена Танаска Рајића!«, Томашевић је реговао:

»Ма какви, то су кости покопане '44. године. На овом месту су партизани стрели. Ја сам закопавао!«

Наравно, ућуткан је у станици милиције.

Сада, када се у Чачку организује сакуп-

љање прилога за подизање споменика жртвама комунистичког терора, Славко Томашевић не мора више да ћути. Његова мала људска драма уклапа се у мозаик историје којој нас нису учили у школи. Колико је она, као и друге, сличне, веродостојна, показале отворени архиви. Кога су то партизани убијали зна земља крај Мораве.

Месни одбор СПО у Чачку покренуће акцију рескопавања терена на локацијама где се необележене гробнице налазе. Тако ће претпоставке о броју жртава комунистичког терора у овом крају бити замењене тачним бројкама, а ископане кости и то на који су начин затвореници били убијани.

Улицама Чачка и данас шета још пар сведока послератне драме иза »Бедема«. Један од њих, Пантелија Васовић, тадашња крупна риба УДБ-е у Чачку, за заслуге из области »комунистичких метода мучења« прима пензију високог државног функционера. Зашто, онда, не би ћу тао? ●

ПОГЛЕДИ 9. НОВЕМБАР 1990.

САБОР СПО

ДЕКЛАРАЦИЈА СПО ЈЕ СВЕТОСАВСКА

ЉУБА РАНКОВИЋ, ђакон и председавајући Сабора:

СПО доживљавам као свештеник (и то говорим из свог најдубљег убеђења) као светосавски покрет заснован на Христу, Христовом Јеванђељу, на Светом Сави. А све што је засновано на овоме има пропусницу за вечност. Нема тог система, нема тог периода у трајању српског народа, који СПО заснован на овим предностима не може преживети и мислим да ће СПО, као светосавски покрет остати у вечном трајању српског народа у ма ком друштвеном систему или уређењу. Овакав концепт и овакав Програм једног покрета једино може извући српски народ из кризе. Повратак аутентичним, историјским, традиционалним, освештеним, фундаменталним народним вредностима пут је из ове кризе.

Декларација СПО је светосавска испод које може стајати потпис Светог Саве, може да је потпише владика Његош, владика Николај, Караџорђе. На пророштво великог руског апостола и писца Достојевског, да ће руско православље спасити свет, усуђујем се да кажем да српско светосавље ни за длану не заостаје иза колосалних духовних вредности руског православља.

Љуба Ранковић

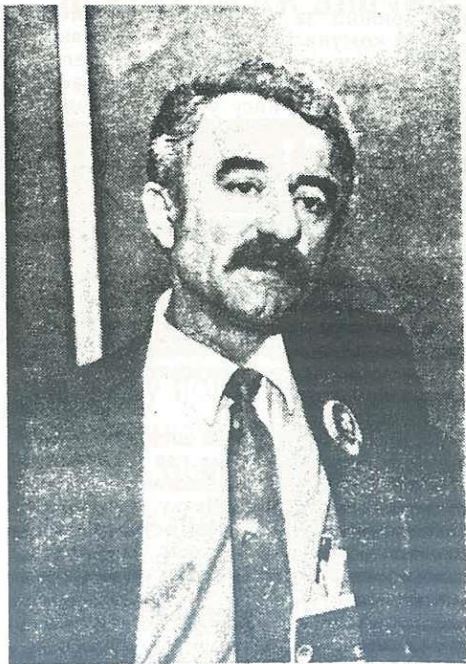
ВУКОВА ДРЖАВНИЧКА ОДМЕРЕНОСТ

ВЕСЕЛИН БУРЕТИЋ, историчар из Београда:

Људе који су на челу СПО знам годинама са заједничких учествовања на трибинама где се водила борба за слободу. Вука знам још од његових 20-их година када је почео борбу за демократију и освешћење српског народа, али морам да кажем да је овај његов експозе најозбиљнији који сам ја до сада чуо. Он има у себи једну димензију државничке одмерености, посебно тамо где се ради о међународним и међунационалним односима. Мислим да је његов третман муслиманског питања нарочито специфичан и да је тај проблем елаборирао на начин који је историјски заснован.

СПО је ускочио у празан простор који нису попуниле ни реформистичке снаге оличене у српској социјалистичкој партији, нити разне друге партије које се више баве проблемима демократије; некада практично, а некада и теоријски. Вука је изнедрило осећање и хтијење народа, жеља да се изађе из историјског ћорсокака који траје од 1918. год, а нарочито од 1945. године до данас. Ја сматрам да је СПО попунио празнину коју је народ очекивао и извршио персонафикацију преко Вука Драшковича. Надам се да ће је он, ако дође у позицију да буде или озбиљна опозиција, или владајућа снага Србије, осмислити. Историјско место СПО се налази између једног реформистичког тренда, који треба да преведе можда и стотине хиљада индоктринираних Срба са колосека распамећивања, и једног другог пола српске стварности која се више одвија у смислу борбе за демократију, а не сагледава реалне околности када је национални медијум ослабљен.

Веселин Буретић

Бранивоје Јевтовић

ВАСКРС СРПСТВА — ЗАЈЕДНИЧКА ЖЕЉА

Бранивоје ЈЕВТОВИЋ, Мелбурн, АУСТРАЛИЈА

Ово је први пут да сам у Србији од 1956. године, када сам због политичких разлога напустио земљу. Дошао сам дан раније, како бих имао времена да посетим родни Крагујевац.

Иначе, у Мелбурну одакле долазим, живи око педесет хиљада Срба. Не постоји организација која нас све окупуља, већ смо организационо издвојени на неколико целина. Поред тога, раздваја нас и црквена подела која ће се, сви се надамо, веома брзо окончати. Али, и поред мањих или већих неслога и завада, свима нам је заједничка жеља слобода и васкрс сваколиког српства у Југославији.

Са Сабора носим дивне утиске и уверење да је управо Српски покрет обнове кадар да досегне поменути узвишени циљ. Зато се пуно пажње пратимо све акције ове партије, а у пуном информисању нам посебно помажу листови попут „Погледа“ и „Српске речи“, који су међу Србима у Аустралији дивно прихваћени.

ИЗАБРАН 44. ПАТРИЈАРХ СПЦ

У суботу 1. децембра 1990. изабран је за новог патријарха епископ Рашко-призренски ПАВЛЕ. Устоличење на трон Светог Саве обављено је сутри дан 2.12.1990.

Према ономе, како јављају, он је по нашем мишљењу најбољи, јер у сваком погледу предњачи пред влади-кама Стефаном и Савом. Надамо се да ће бити јунак да победи сујету, сагледа право стање Српске цркве и поврати јој достојанство које је увек имала.

А пред њим су задатци од животног значаја: повратити Свештеничко (комунистичко) удружење да буде у саставном делу Цркве, а не у служби безбожне власти; осоколити свештенике да буду борци за "вјеру и отечество", а не слуге владајуће политике; довести у послушност расколничку "македонску цркву" или их под црквени суд ставити и наравно одати признање и захвалност Слободној српској цркви, што није дала да јој се стави јарам на врат, и успоставити са њом канонско и административно јединство.

Ово су најхитнији проблеми у Српској цркви, и ми се надамо да ће у новим условима ово успети да се оствари, али претходно треба сваки да победи своју личну сујету.

СЛАВА МАНАСТИРСКА И
СВЕТОСАВСКИ ФЕСТИВАЛ
26. и 27. ЈАНУАРА 1991.
НАСТУПА И НАША ФОЛКЛОРНА
ГРУПА "АВАЛА"

КРШТЕНИ У 1990.ГОДИНИ

МАРКО, син Зорана и Трише Гавранић
 КРИСТИНА, кћерка Стојана и Зорице Топић
 МИЛЕНКА, кћерка Луке и Радмиле Додер
 БРАНКА, кћерка Бранка и Миленке Папић
 РАДЕ, син Бранка и Јасне Поповић
 ДРАГАНА, кћерка Милоша и Радинке Ружицић
 ОЛИВЕРА, кћер Милоша и Радинке Ружицић
 ЕМИЛИЈА кћерка Раул и НадеЈackson
 РАНКО, син Николе и Јованке Поповић
 ТАТЈАНА, кћер Петра и Миреле Иветић
 ДАВИД, син Ronald и Олге Baikie
 ЈАКОВ, син " " " "
 ДАНИЕЛ, син Слободана и Маргарет Марковић
 ЛИСА, кћер " " " "
 МАЛИНА, кћер Милоице и Милице Ђурчић
 ЈЕЛЕНА, кћерка Милана и Катице Антић
 МАРКО, син Бранка и Наталије Бугарски
 МИРОСЛАВ, син Милорада и Мирјане Милосављевић
 ПЕТАР, син Петра и Гордане Јовановић
 ВЕНЕСА, кћерка Richard Stone & Анђелке Богдановић
 СТЕФАН, син Драгана Марковића и Леле Ганић
 ДУШАН, син Павла и Љубице Јевтовић

ВЕНЧАНИ У 1990.ГОДИНИ

ДРАГИША НИКОЛИЋ и SHARON CLARK
 Michael Leon DELAI и Нада ЂОРЂЕВИЋ
 Ранко Поповић и Гордана ПЕРИЋ
 Дарко Новаковић и Maryan BELL

УПОКОЈЕНИ У 1990.ГОДИНИ

ГОЈКО ДЕСПИЋ	РАТОМИР БОЖИНОВИЋ
МИЛУНКА ЈОВАНОВИЋ	НИКОЛА СУХОВСКИ
МИЛОШ ШАМАНОВИЋ	ВАЛЕРИЈА ПЕТРОВИЋ
ДОБРОСЛАВ КРСТИЋ	МИЉО БОГУНОВИЋ
БРАНКО СТАКИЋ	

Манастир Моштаница под Козаром у коме се Бакон Авакум научно књизи и коју је услед турских зулума морао напустити са мајком, игуманом Бенадијем и његовим сином Стојаном

УТЕМЕЉАЧИ ДОМА СВЕТОГ САВЕ

Зоран Краварски (цео "пламбинг")	60.000
Коло Српских Сестара Огњена Марија	22.911
Драгомир Секулић	8.400
Бранко Ђорђевић	6.500
Милан и Вера Кљајић	6.000
Милан Вековић	5.080
Дмитар Вранешевић	4.800
Спасоје Цвикић	4.639
Данко и Грета Ћосић	4.400
Коста Наградић и синови	3.865
Драгољуб и Стефанија Гвозденовић	3.750
Станиша Грујић	3.720
Манојло Поповић	3.500
Марко и Невенка Бањанин	3.450
Бранко и Анка Пјевач	3.400
Раде Оклобџија	3.315
Ратко Божиновић	3.188
Илија Чубрило	3.110
Михаило Томић	3.030
Лазар и Вукосава Јузбашић	3.020
Марко Милекић	3.016
Живота и Ивана Нешић	3.000

ВЕЛИКИ ДОБРОТВОРИ ДОМА

Витомир Обрадов	2.900	Јоваџи и М.Пјевач	2.320
Миодраг Костадиновић	2.600	Никола и Н.Вујанић	2.105
Милијан Кулинчевић	2.600	+Радисав Богићевић	2.020
КСС "Кнегиња Зорка"	2.500	Раде Јоветић	2.000
о. Драгомир Шиповац	2.360	Витомир Новаковић	2.000

ДОБРОТВОРИ

Драги и П. Ђорђевић	1.900	Милутин Костић	1.200
Софија Духон	1.900	Санко Аперлић	1.140
Раде Глоговац	1.189	Тихомир Оклобџија	1.109
+Бранко Стакић	1.800	+Раде Јакшић	1.100
Радмило и К. Живковић	1.770	Удружење Бораца "ДМ"	1.100
Младен Сојевић	1.770	Јован Лазић-Бата	1.100
+Чедомир Борисављевић	1.700	Живомир Николић	1.100
Живадин и Р. Петровић	1.600	Младен Стакић	1.040
Владимир и А. Бошњак	1.530	Ранко Булатовић	1.040
Радмило и Б. Живковић	1.500	Радомир Јовановић	1.020
Властимир Михаиловић	1.500	Драган Контић	1.010
Милан Цимбаљевић	1.460	Петар Докмановић	1.000
+Марко Брковић	1.450	Мићо Милојевић	1.000
Раде Чулић	1.400	Ђуро Јовановић	1.000
о. Лука Томић	1.200	Мићо и Бојка Ђукић	1.000

ПРИЛОЖНИЦИ ПРЕКО \$ 500,00

Драгић Јанковић	920	Ђоџо Никодијевић	600
+Милован Пауновић	900	Марко Жугић	590
СИД "Његош"	900	Даница Ђокић	560
Милош Дакић	850	Даница Кљајић	550
Слободан Деспић	850	Драгољуб Рушчуклић	550
Момир Кујовић	800	Петар Јефтовић	550
Богољуб Петрић	750	Милан Кнежевић	540
Јово Бараћ	730	Владо Ковачевић	520
Алекса Шиповац	700	Др. Слобо Филиповић	500
Тодор Вукомановић	640	Серафин Грујић	500
Обрен Поповић	660	Никола Марковић	500
Вера Ковачевић	600	Митар Козомара	500
Зоран Крварски	600	Тома Бањанин	500
Милан Ковачевић	600	Војислав Драгићевић	500
Ратко Петрић	600	Раде Вујић	500
		Вујадин Михаиловић	560

ЧИЈА ЋЕ ИМЕНА БИТИ НА СПОМЕН ПЛОЧИ СВЕТОСАВСКОГ ДОМА

Кад смо давне 1983 године почели градњу Светосавског дома у Гринзбари, одлучили смо да онај ко дадне преко \$3000 буде УТЕМЕЉАЧ; преко \$2000 - ВЕЛИКИ ДОБРОТВОР, а преко \$ 1000 ДОБРОТВОР. За ово 7. година многи су се већ сврстали у поменуте категорије, што се види из приложеног списка.

Дом је предвиђено да се ОСВЕТИ 12.МАЈА 1991. Тада ће се по обичају открити мермерна плоча са златним именима великих приложника, која ће ту остати за вечита времена, да сведочи о прегалаштву градитеља.

Можда вам се чини да није важно хоће ли ваше име да буде на спомен плочи. Можда није вама сада, али биће важно потомству вашем, када буде показивало шта су његови претци подизали.

Ако желите да будете УТЕМЕЉАЧ, ВЕЛИКИ ДОБРОТВОР или ДОБРОТВОР, а знате колико треба гриложити, управа је одлучила да се закључи за Васрсом 1991, јер ће се тада наручити спомен плоча, да буде готова за сам дан освећења 12. маја 1991

ПРИЛОЗИ ЗА ДОМ ОД 1.4. - 1.12.1990.

Драгољуб Рушчуклић	20	Степа Степановић	200
+Ратко Божиновић	100	Лазар Јузабашић	600
Јован и М.Пјевач	620	Софија Духон	500
Мица Ђурић	400	Дмитар Вранешевић	500
Милијан Кулинчевић	600	Недељко Маџаревић	40
Вера Ковачевић	150	Живота и И. Нешић	1000
Алекса Рашовић	60	Драгић Јанковић	50
Марко и М.Живковић	60	Раде Вујић	500
Витомир Новаковић	130	Живомир Николић	200
Слободан Предић	100	Спасоје Цвикић	1000
Бранко и А.Пјевач	200	Бојка Ђукић	470
Вујадин Михајловић	60	Зоран Радосављевић	50

ПРИЛОЗИ ЦРКВИ

ОД 1.9. - 1.12.1990.

Светислав Андрејић	10	Милица Пјевач	20
Јован и М.Пјевач	20	Милутин Борисављевић	10
Бранко Пеурача	40	Жарко Сретеновић	50
Јован Пјешивац	20	Драгољуб Рушчуклић	20
Милорад Милосављевић	20	Александар Миља	20
Мирјана Цветановић	20	Вукосава Јузбашић за	
Миодраг Радосављевић	10	+ мајку Христину	20
Радмило В.Живковић	50	Мирјана Урошевић	20
Милојко Југовић	10	Рајко и Мира Петровић	50
Лука Драгојло	5	Јован и Оливера Шамановић	
Зоран Радосављевић	10	за + Здравку Вулетић	20
Миодраг Маричић АСТ	50	Војо Драгићевић	10
Бранко Ђорђевић	20	Јово Бараћ	10
Милош Дакић	20	Јула Богдановић	50
Балша Ушћумлић	5	М.Карановић	50
Перо Јовановић	10	Мица Богуновић	100
Драго и Б.Плетикапа	50	Богдан Гутић	20
Драго Ивановић	20	Слободан Миливојевић	10
Др Слободан Филиповић	20	Радован Јевић	20
Вангел Спасовски	20	Павле Јевтовић	20
Софија Духон	20	Глигорије Хешков	20
Живадин Петровић	20	Ангелина Платиша	10
Саво Чубрило	20	Александра Јакшић	10
Милан Станић	10		

Црква је у Аустралији одвојена од државе и држава не учествује у њеном помагању и ако би требала, јер Црква има узвишену мисију, да уздиже веру и морал у народу. Због тога апелујемо да Ви помогнете, да би Црква могла вршити своју мисију, која јој је Богом дата овде на земљи.

ПРИЛОЗИ ЗА СВЕТОСАВНИК

ОД 1.9. - 1.12.1990.

Јово Дубајић	10	Лазо Врањеш	25
Божо Милановић	20	Степа Степановић	10
Обрад Тркља	20	Радмило В.Живковић	10
Исо Крлеуша	10	Вера Ковачевић	20
Лабуд Ивановић	30	Васо Рупар	15

Хвала вам што помажете наш скромни лист "Светосавник", надајући се да задовољава хтења ове парохије. Бог вам надокнадио!

TAXATION

VEKOVICH & ASSOC.

588 PLENTY RD. PRESTON, 3072

OUR NEW PHONE IS: 478 1915

NEAR THE CNR. OF PLENTY RD. & WOOD ST.
TRAM STOP FROM CITY 52

Испуњавамо све врсте формулара
за пријаву пореза - на доходак,
business, p/ship и слично.

Пружамо вам бесплатну саветода-
вну службу.

KOSOVO Radio & T.V. Service

**75 Scotchmer Street
North Fitzroy**

Phone: 481 3269

Manager: P. SOJEVIC

★ *Color T.V.*

★ *Hi-Fi*

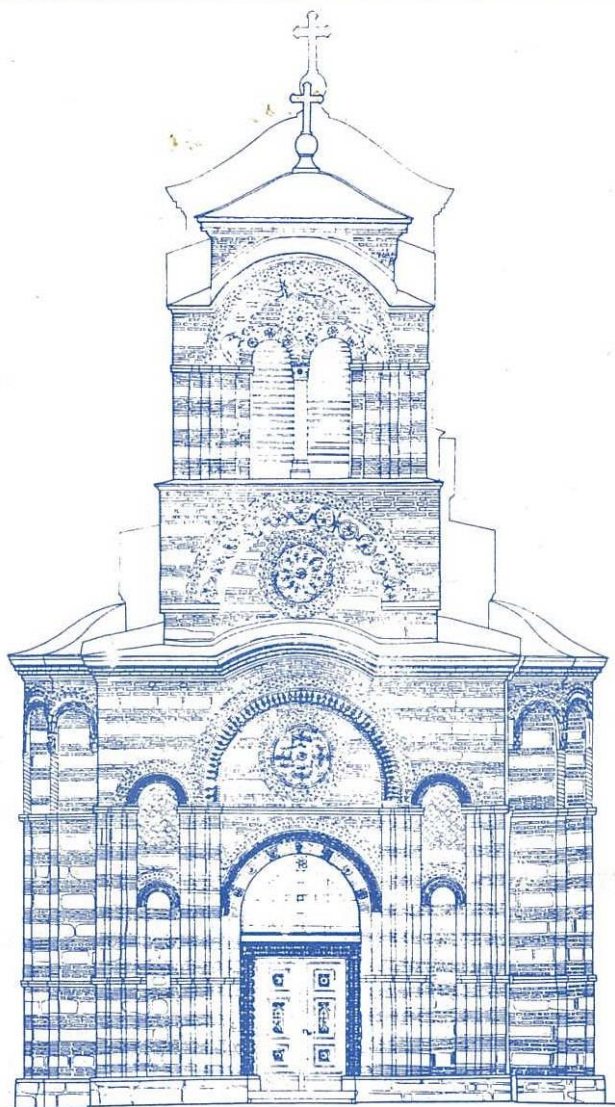
★ *Antenna Inst.*

★ *Reconditioned
T.V.s*

T.V.s BOUGHT (any condition) & SOLD

ВРШИМО ПОПРАВКЕ ТЕЛЕВИЗОРА У
БОЈИ И ЦРНО-БЕЛИХ, ГРАМОФОНА,
ИНСТАЛИРАМО АНТЕНЕ, КУПУЈЕМО
И ПРЕПРОДАЈЕМО ТЕЛЕВИЗОРЕ.

ВЛАСНИК ПЕТАР СОЈЕВИЋ

ЛАЗАРИЦА
ЗАПАДНА -УЛАЗНА СТРАНА